

Curriculum of Bachelor of Arts (GUJARATI)
Semester - III
Effective from June-2024

Course Type	Course Code	Name of Course	Theory /Practical	Total Credit	Contact Hours Per week	Component of Marks		
						Internal	External	Total
Major Courses (Discipline Specific Course)		સાહિત્ય સ્વરૂપનો અભ્યાસ : ગીત કૃતિ : " અમરગીતો " સં. ચંદ્રકાન્ત શેઠ (પસંદ કરેલા ગીતોનો અભ્યાસ)		4	4	50	50	100
		ગ્રંથકારનો અભ્યાસ : વર્ષા અડાલજા (૧) 'વર્ષા અડાલજાની શ્રેષ્ઠ વાર્તાઓ' : સં.ઈલા આરબ મહેતા (પસંદગીની વાર્તાઓ) (૨) 'માટીનું ઘર' : લઘુનવલ		4	4	50	50	100
		મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ ભાગ - ૧		4	4	50	50	100
Multi. Discipline		સાહિત્ય અને સમાજ ભાગ -૧		4	4	50	50	100
Ability Enhancement Course		ભાષા સજ્જતા		2	2	25	25	50
Skill Enhancement SEC		અનુવાદ કૌશલ્ય		2	2	25	25	50
Value Added Course		સંત સાહિત્ય ગંગાસતીનાં ભજનો		2	2	25	25	50

BACHELOR OF ARTS (B.A.) SEMESTER – III**TITLE OF THE COURSE:** સાહિત્ય સ્વરૂપનો અભ્યાસ : ગીત

કૃતિ : " અમરગીતો " સંપાદન : ચંદ્રકાન્ત શેઠ

(પસંદ કરેલા ગીતોનો અભ્યાસ)

Sr. No.	Course Code	Course Category	Course Credit	Teaching Hours	Practical Hours	Internal Exam Marks	External Exam Marks	Total Marks
1		MAJOR	4	60	-	50	50	100

Course Objectives	<ul style="list-style-type: none"> - આ પ્રશ્નપત્રના અભ્યાસથી વિદ્યાર્થીઓ અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યના ગીતના સ્વરૂપની અને જુદાજુદા સર્જકોના ગીતોથી પરિચિત થશે. - આ પ્રશ્નપત્રના અભ્યાસથી વિદ્યાર્થીઓ અર્વાચીન ગીતના સ્વરૂપની સમજ પ્રાપ્ત કરશે. - આ પ્રશ્નપત્રના અભ્યાસથી વિદ્યાર્થીઓ જુદાજુદા યુગમાં ગીત સ્વરૂપના થયેલા ખેડાણને સમજશે. - આ પ્રશ્નપત્રના અભ્યાસથી વિદ્યાર્થીઓ વિવિધ સર્જકોએ લખેલા ગીતોનો અભ્યાસ કરશે.
--------------------------	--

Course Outcomes :	After completion of the course, learners will be able to:
	<ul style="list-style-type: none"> - આ પ્રશ્નપત્રના અભ્યાસથી વિદ્યાર્થી અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યના ગીતના સ્વરૂપની જાણકારી પ્રાપ્ત કરશે. - "અમરગીતો" ના સંદર્ભે ગીતના સ્વરૂપને સમજશે. - વિદ્યાર્થીઓ સુધારકયુગથી શરૂ કરીને આધુનિકયુગ સુધીના ગીત કવિઓ અને ગીતોથી માહિતગાર થશે. - વિદ્યાર્થીઓ સ્વરૂપ તરીકે ગીત સાહિત્ય સ્વરૂપની અને 'અમર ગીતો' કૃતિના પસંદ કરેલા ગીતોનો વિશેષ પરિચય મેળવશે. - વિદ્યાર્થીઓ ગુજરાતી સાહિત્યમાં થયેલા ગીતના ઉદભવ અને વિકાસથી પરિચિત થશે.

Teaching - Learning Methodology	<ul style="list-style-type: none"> - Black board Teaching - Power Point Presentation - E- learning, use of library resource seminar, workshop, symposium, quiz, student exchange program, guest lecture
--	--

Course – Content		
Unit	Description	Weightage
1.	અ. ગીતના સાહિત્ય સ્વરૂપની વિભાવના બ. ગીતના વ્યાવર્તક લક્ષણો ક. ગુજરાતી સાહિત્યમાં ગીતનો ઉદભવ અને વિકાસ	20 %
2.	કૃતિલક્ષી સામાન્ય પ્રશ્નો	20 %
3.	કૃતિલક્ષી ટૂંકનોંધો	20 %
4.	પસંદ કરેલ ગીત કૃતિઓનો આસ્વાદ (૪ માંથી ૨)	20 %
5.	ઉપરના ચાર યુનિટને આવરીને હેતુલક્ષી- વૈકલ્પિક પ્રશ્નો પુછાશે.	20 %
Total		100 %

Suggested References:

Sr. No.	References
૧.	અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ : ડૉ. રમેશ ત્રિવેદી
૨.	અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યની વિકાસરેખા : ડૉ. ધીરુભાઈ ઠાકર
૩.	સાહિત્ય સ્વરૂપો : કુંજવિહારી મહેતા
૪.	ગુજરાતી કાવ્ય પ્રકારો : ડોલરરાય માંકડ
૫.	સ્વાતંત્ર્યોત્તર ગુજરાતી ગીત : પશ્ચિમ પરમાર
૬.	સત્તર સાહિત્ય સ્વરૂપો : પ્રસાદ બ્રહ્મભટ્ટ
૭.	સ્વાતંત્ર્યોત્તર ગુજરાતી ગીત - સ્વરૂપ અને વિકાસ
૮.	ગુજરાતી ગીત સ્વરૂપ વિચાર : રમેશ પારેખ
૯.	સાહિત્ય ચિંતન : સુંદરમ
૧૦.	કર્તા અને કૃતિ : સુરેશ દલાલ
૧૧.	ફળશ્રુતિ : લાભશંકર પુરોહિત
૧૨.	ઉદગ્રીવ : વિનોદ જોશી

કૃતિ : " અમરગીતો " સંપાદન : ચંદ્રકાન્ત શેઠ

(પસંદ કરેલા ગીતોનો અભ્યાસ)

૧. કન્યાવિદાય - અનિલ જોશી	૧૬. બોલ વ્હાલમના - મણિલાલ દેસાઈ
૨. આંધળી માનો કાગળ - ઈન્દુલાલ ગાંધી	૧૭. રિસાયણે જતી કણબણનું ગીત - મનોહર ત્રિવેદી
૩. ભોમિયા વિના, ગાણું અધુરું - ઉમાશંકર જોશી	૧૮. પાસપાસે તોયે - માધવ રામાનુજ
૪. જીવન અંજલિ થાજો ! - કરસનદાસ માણેક	૧૯. વરસાદ ભીંજવે - રમેશ પારેખ
૫. તો આવ્યાં કને - ચંદ્રકાન્ત શેઠ	૨૦. મારી આંખે કંકુના સૂરજ - રાવજી પટેલ
૬. એક હતી સર્વકાલીન વારતા - જગદીશ જોષી	૨૧. ખડકી ઉઘાડી હું તો - વિનોદ જોશી
૭. થોડો વગડાનો શ્વાસ - જયન્ત પાઠક	૨૨. નયણાં - વેણીભાઈ પુરોહિત
૮. કસુંબીનો રંગ - ઝવેરચંદ મેઘાણી	૨૩. અનુભૂતિ - સુરેશ દલાલ
૯. જનનીની જોડ - ડા.ખુ. બોટાદકર	૨૪. તમે યાદ આવ્યાં - હરીન્દ્ર દવે
૧૦. અઢળક ઢળિયો રે શામળિયો - દિનેશ કોઠારી	૨૫. આકાશની ગરબી - દલપતરામ
૧૧. પ્રેમળજ્યોતિ, મંગલમંદિર ખોલો - નરસિંહરાવ	૨૬. જય ! જય ! ગરવી ગુજરાત ! - નર્મદ
૧૨. શતદલ પદ્મમાં પોઢેલો - ન્હાનાલાલ	૨૭. નિરુદ્દેશે : રાજેન્દ્ર શાહ
૧૩. ઘડીક સંગ - નિરંજન ભગત	
૧૪. કૃષ્ણ - રાધા - પ્રિયકાંત મણિયાર	
૧૫. આવો - મકરંદ દવે	

BACHELOR OF ARTS (B.A.) SEMESTER – III

TITLE OF THE COURSE: ગ્રંથકારનો અભ્યાસ : વર્ષા અડાલજ

(૧) 'વર્ષા અડાલજની શ્રેષ્ઠ વાર્તાઓ' : સં. ઈલા આરબ મહેતા (પસંદગીની વાર્તાઓ)

(૨) 'માટીનું ઘર' : લઘુનવલ

Sr. No.	Course Code	Course Category	Course Credit	Teaching Hours	Practical Hours	Internal Exam Marks	External Exam Marks	Total Marks
1		MAJOR	4	60	-	50	50	100

Course Objectives	<ul style="list-style-type: none"> - વિદ્યાર્થી એક પ્રથિતયશ સર્જકના વ્યક્તિત્વ અને વાંકમયથી પરિચિત થશે. - આ પ્રશ્નપત્રના અભ્યાસથી વિદ્યાર્થીઓ આધુનિકયુગના સર્જકની અને તેમની કૃતિઓથી પરિચિત થશે. - આ પ્રશ્નપત્રના અભ્યાસથી વિદ્યાર્થીઓ સર્જક વર્ષા અડાલજના સાહિત્યનું ગુજરાતી સાહિત્યમાં મહત્વ સમજે અને શીખે. - વિદ્યાર્થીઓ 'વર્ષા અડાલજની શ્રેષ્ઠ વાર્તાઓ' : સં. ઈલા આરબ મહેતા (પસંદગીની વાર્તાઓ) અને 'માટીનું ઘર' : લઘુનવલ બન્ને કૃતિઓના સંદર્ભે સર્જક તરીકે વર્ષા અડાલજનું મૂલ્યાંકન કરતાં શીખે. - વિદ્યાર્થીઓ 'વર્ષા અડાલજની શ્રેષ્ઠ વાર્તાઓ' : સં. ઈલા આરબ મહેતા (પસંદગીની વાર્તાઓ) અને 'માટીનું ઘર' : લઘુનવલ બન્ને કૃતિઓના સંદર્ભે નારીચેતના સર્જક તરીકે વર્ષા અડાલજનું મૂલ્યાંકન કરતાં શીખે.
--------------------------	---

Course Outcomes :	After completion of the course, learners will be able to:
	<ul style="list-style-type: none"> - આ પ્રશ્નપત્રના અભ્યાસથી વિદ્યાર્થીઓ આધુનિક યુગના સર્જક વર્ષા અડાલજના જીવન અને એમના સાહિત્યક્ષેત્રે પ્રદાનથી પરિચિત થશે. - આ પ્રશ્નપત્રના અભ્યાસથી વિદ્યાર્થીઓ એક સર્જકની બે જુદા જુદા સ્વરૂપની કૃતિઓના આધારે સાહિત્યક્ષેત્રે વર્ષા અડાલજના યોગદાન અને પ્રદાનને બિરદાવે. - આ પ્રશ્નપત્રના અભ્યાસથી વિદ્યાર્થીઓ એક સર્જકની બે જુદા જુદા સ્વરૂપની કૃતિઓનો પરિચય મેળવશે. - આ પ્રશ્નપત્રના અભ્યાસથી વિદ્યાર્થીઓ વર્ષા અડાલજની બે જુદા જુદા સ્વરૂપની કૃતિઓમાં વ્યક્ત થયેલી નારીવિભાવના અને નારીચેતનાનો પરિચય મેળવશે. - આ પ્રશ્નપત્રના અભ્યાસથી વિદ્યાર્થીઓ આધુનિક ટૂંકીવાર્તા અને લઘુનવલ જેવા સાહિત્ય સ્વરૂપોથી પરિચિત થશે.

Teaching - Learning Methodology	<ul style="list-style-type: none"> - Black board Teaching - Power Point Presentation - E- learning, use of library resource, seminar, workshop, symposium, quiz, students exchange program, guest lecture
--	--

Course – Content		
Unit	Description	Weightage
1.	અ. વર્ષા અડાલજાના જીવન અને સમગ્ર સાહિત્ય સર્જનનો પરિચય બ. વર્ષા અડાલજાના સર્જક વ્યક્તિત્વને ઘડનારાં પરિબલોનો પરિચય	20 %
2.	'વર્ષા અડાલજાની શ્રેષ્ઠ વાર્તાઓ' : સં. ઈલા આરબ મહેતા (પસંદગીની વાર્તાઓ) ના સામાન્યપ્રશ્નો	20 %
3.	'માટીનું ઘર' : લઘુનવલના સામાન્યપ્રશ્નો	20 %
4.	પ્રથમ અને દ્વિતીય કૃતિની ટૂંકનોંધો તેમજ વાર્તાની સમીક્ષા	20 %
5.	ઉપરના ચાર યુનિટને આવરીને હેતુલક્ષી – વૈકલ્પિક પ્રશ્નો પુછાશે.	20 %
	Total	100 %

Suggested References:

Sr. No.	References
૧.	આધુનિકોત્તર સાહિત્ય : સં. સુધા પંડ્યા
૨.	ગુજરાતી કથાસાહિત્યમાં નારીચેતના : હિમાંશી શેલત
૩.	૧૯૪૦ પછીની ગુજરાતી સામાજિક નવલકથાઓમાં નારી વિભાવના : ડૉ.હિના પ્રતીક મહેતા
૪.	શક્તિ : સં. રંજના હરીશ
૫.	ગુજરાતી નવલકથાવિશ્વ : રઘુવીર ચૌધરી, રાઘેશ્યામ શર્મા
૬.	- સર્જક 'કેફિયત' નારીશ્રેણી- સં. ઉષા ઉપાધ્યાય
૭.	સર્જન પ્રક્રિયા અને નારીચેતના : સં. ઉષા ઉપાધ્યાય

ગ્રંથકારનો અભ્યાસ : વર્ષા અડાલજા

(૧) 'વર્ષા અડાલજાની શ્રેષ્ઠ વાર્તાઓ' : સં. ઈલા આરબ મહેતા

(પસંદગીની વાર્તાઓની યાદી)

૧. ચંદ્રનું અજવાળું

૬. મુક્ત કારાગાર

૨. ઝાંઝર

૭. જેલની ઊંચી તોતિંગ દીવાલો

૩. આપઘાત

૮. ઊડી ગયેલું પંખી

૪. એક ચપટી સુખ

૯. હૂત : શેષ

૫. અવાજોનું ઘર

૧૦. અનુરાધા

BACHELOR OF ARTS (B.A.) SEMESTER – III

TITLE OF THE COURSE: મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ ભાગ - ૧

Sr. No.	Course Code	Course Category	Course Credit	Teaching Hours	Practical Hours	Internal Exam Marks	External Exam Marks	Total Marks
1		MAJOR	4	60	-	50	50	100

Course Objectives	<ul style="list-style-type: none"> - વિદ્યાર્થી મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યથી પરિચિત થશે અને એના વિવિધ પ્રવાહોથી વાકેફ થશે. - આ પ્રશ્નપત્રના અભ્યાસથી વિદ્યાર્થીઓ મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યના સર્જકો, કૃતિઓ અને સાહિત્ય સ્વરૂપોથી પરિચિત થાય તથા તત્કાલીન સામાજિક - રાજકીય - સાહિત્યિક ગતિવિધિઓથી પણ અવગત થાય.
--------------------------	---

Course Outcomes :	After completion of the course, learners will be able to:
	<ul style="list-style-type: none"> - વિદ્યાર્થીઓ મધ્યકાલીન સર્જકોના સાહિત્યને સારી રીતે સમજી શકશે. - વિદ્યાર્થીઓ મધ્યકાલીન સાહિત્યના વિવિધ સ્વરૂપોના ઉદભવ અને વિકાસથી પરિચિત થશે. - વિદ્યાર્થીઓ સાહિત્ય કૃતિઓનું અર્થઘટન કરી શકશે અને જીવન અંગે નવી સમજણ કેળવી શકશે. - વિદ્યાર્થીઓ કેળવણીના ક્ષેત્રે શિક્ષક-અધ્યાપક તરીકે સારી નોકરીની તકો મેળવશે, સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાઓ અને સમૂહ માધ્યમો તથા લેખનક્ષેત્રે સારી કાર્કિટી બનાવી શકશે. - વિદ્યાર્થીઓ મધ્યકાલીન કૃતિઓનું અર્થઘટન કરતાં શીખશે અને કલાના સૌંદર્યને માણતો થશે. - વિદ્યાર્થીઓ કવિતા અને સાહિત્યને સમજવાનું કૌશલ્ય વિકસાવશે.

Teaching - Learning Methodology	<ul style="list-style-type: none"> - Lecture method - audio / video presentation - Power point presentation - Black board work
--	---

Course – Content		
Unit	Description	Weightage
1.	અ. મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યની લાક્ષણિકતાઓ બ. મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યનાં પ્રેરકબળો ક. મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યનાં યુગવિભાગો	20 %
2.	અ. પ્રાગ નરસિંહયુગના સાહિત્યનો પરિચય બ. મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્ય સ્વરૂપોનો પરિચય : ૧. ક્ષાગુ ૨. રાસ – રાસો ૩. બારમાસી ૪. પ્રબંધ	20 %
3.	સર્જકના જીવન- સમય –સાહિત્યનો પરિચય ૧. નરસિંહ ૨. મીરાં ૩. ભાલણ ૪. નાકર ૫. પદ્મનાભ	20 %
4.	અ. મધ્યકાલીન સાહિત્યિક કૃતિઓનો વિગતે પરિચય : ૧. ભરતેશ્વર બાહુબલિ રાસ ૩. વસંત વિલાસ ૫. હંસાઉલી ૨. સંદેશક રાસ ૪. ત્રિભુવનદિપક પ્રબંધ ૬. પૃથ્વીચંદ્ર ચરિત્ર બ. મધ્યકાલનું ગદ્ય સાહિત્ય ક. મધ્યકાલીન કવયિત્રીઓ	20 %
5.	ઉપરના ચાર યુનિટને આવરીને હેતુલક્ષી – વૈકલ્પિક પ્રશ્નો પુછાશે.	20 %
Total		100 %

Suggested References:

Sr. No.	References
૧.	ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ (મધ્યકાલીન) : અનંતરાય રાવળ
૨.	મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ : ડૉ. રમેશ ત્રિવેદી
૩.	ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ : ભાગ ૧ પ્ર. ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ
૪.	ગુજરાતી સાહિત્યકોશ : ભાગ ૧-૨ પ્ર. ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ
૫.	ગુજરાતી સાહિત્યની રૂપરેખા (મધ્યકાલીન) : ધીરૂભાઈ ઠાકર
૬.	મધ્યકાલીન સાહિત્ય સ્વરૂપો : ચંદ્રકાંત મહેતા, મંજુલાલ મજમુદાર
૭.	મધ્યકાલીન સાહિત્ય સ્વરૂપો : ડૉ. ભરતકુમાર ઠાકર
૮.	મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ : યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ

BACHELOR OF ARTS (B.A.) SEMESTER – III

TITLE OF THE COURSE : સાહિત્ય અને સમાજ ભાગ -૧

Sr. No.	Course Code	Course Category	Course Credit	Teaching Hours	Practical Hours	Internal Exam Marks	External Exam Marks	Total Marks
1		MDC	4	60	-	50	50	100

Course Objectives	<ul style="list-style-type: none"> - આ પ્રશ્નપત્રના અભ્યાસથી વિદ્યાર્થીઓ સાહિત્ય અને સમાજનો પારસ્પરિક સંબંધ કેળવશે. - આ પ્રશ્નપત્રના અભ્યાસથી વિદ્યાર્થીઓ સાહિત્ય અને અન્ય શાખાઓ સાથેનો અનુબંધ કેળવે. - આ પ્રશ્નપત્રના અભ્યાસથી વિદ્યાર્થીઓમાં સામાજિક અને સાંસ્કૃતિક મૂલ્યોનું જતન થાય.
--------------------------	---

Course Outcomes :	After completion of the course, learners will be able to:
	<ul style="list-style-type: none"> - વિદ્યાર્થીઓ સાહિત્યમાં નિરૂપિત સમાજનો પરિચય મેળવશે. - વિદ્યાર્થીઓ સાહિત્ય અને અન્ય શાખાઓ સાથેનો અનુબંધ કેળવે. - વિદ્યાર્થીઓમાં સામાજિક અને સાંસ્કૃતિક મૂલ્યોનું જતન થાય. - સાહિત્યકૃતિઓમાં નિરૂપિત સમાજલેખનના અભ્યાસથી વિદ્યાર્થીઓમાં સામાજિક વિકાસની ભાવના ખીલે. - વિદ્યાર્થીઓમાં સામાજિક કર્તવ્યની ભાવના અને નિષ્ઠા ખીલે. - સાહિત્યકૃતિઓમાં નિરૂપાયેલા સમાજલેખનના અભ્યાસથી વિદ્યાર્થીઓમાં સાહિત્યિક સર્જનાત્મક શક્તિઓ ખીલે. - વિદ્યાર્થીઓ પોતાના સમાજની સામાજિક અને સાંસ્કૃતિક બાબતો, સમસ્યાઓ, પ્રશ્નોને સાહિત્ય કૃતિઓમાં આલેખન કરતાં શીખશે

Teaching - Learning Methodology	<ul style="list-style-type: none"> - Black board Teaching - Power Point Presentation - E- learning , use of library resources - Seminar, workshop, symposium, quiz, students exchange program - Guest lecture
--	--

Course – Content		
Unit	Description	Weightage
1.	અ. સાહિત્ય અને સમાજનો અર્થ અને વ્યાખ્યા બ. સાહિત્ય અને સમાજનો પારસ્પરિક સંબંધ	20 %
2.	સાહિત્ય દ્વારા સમાજ સુધારણા	20 %
3.	સામાજિક અને સાંસ્કૃતિક મૂલ્યો અને સાહિત્ય	20 %
4.	સમાજ પ્રત્યેનું સર્જક કર્તવ્ય	20 %
5.	ઉપરના ચાર યુનિટને આવરીને હેતુલક્ષી – વૈકલ્પિક પ્રશ્નો પુછાશે.	20 %
	Total	100 %

Suggested References :

Sr. No.	References
1.	‘સાહિત્ય અને સમાજ’ : વિદ્યુત જોશી
2.	‘-અને સાહિત્ય’ - સંપા. યશવંત ત્રિવેદી

BACHELOR OF ARTS (B.A.) SEMESTER – III**TITLE OF THE COURSE: ભાષા સજ્જતા**

Sr. No.	Course Code	Course Category	Course Credit	Teaching Hours	Practical Hours	Internal Exam Marks	External Exam Marks	Total Marks
1		AEC	2	30	-	25	25	50

Course Objectives	<ul style="list-style-type: none"> - To create understanding about concepts of language and language groups. - To identify the Form of Gujarati Language. - To develop knowledge of Gujarati Language with its historical, morphological, phonological, syntactical variations.
--------------------------	--

Course Outcomes :	After completion of the course, learners will be able to:
	<ul style="list-style-type: none"> - Explain the elements, Functions, characteristic of Gujarati Language. - Do parsing, chunking process of syntactical compositions and use it in their writing. - Compare various phonetic word and distinguish the function of phoneme and Allo phoneme. - Understand a word composition, a word concord and use of it will be make their communication effective. - Get job such as language teacher, speech therapist, forensic linguist, writer etc.

Teaching - Learning Methodology	<ul style="list-style-type: none"> - Black board Teaching - Power point presentation - E- learning, use of library resources, seminar, workshop, symposium, quiz, students exchange program, guest lecture arrangement
--	---

Course – Content		
Unit	Description	Weightage
1.	અ. 'ભાષા' શબ્દના વિવિધ અર્થો અને વ્યાખ્યાઓ, ભાષા અને માનવસમાજ બ. ભાષાનાં કાર્યો, ઉચ્ચારણ અને લેખન	40 %
2.	ભાષા અને બોલી, ભાષા અને વાણી	20 %
3.	માન્ય ગુજરાતીના સ્વરો અને વ્યંજનો	20 %
4.	ઉપરના ત્રણ યુનિટને આવરીને હેતુલક્ષી – વૈકલ્પિક પ્રશ્નો પુછાશે.	20 %
	Total	100 %

Suggested References :

Sr. No.	References
૧.	ભાષા પરિચય અને ગુજરાતી ભાષાનું સ્વરૂપ : જયંત કોઠારી
૨.	ગુજરાતી ભાષાનું ધ્વનિસ્વરૂપ અને ધ્વનિ પરિવર્તન : પ્રબોધ પંડિત
૩.	થોડોક વ્યાકરણ વિચાર : હરિવલ્લભ ભાયાણી
૪.	ગુજરાતી ભાષાનું વ્યાકરણ : યોગેન્દ્ર વ્યાસ
૫.	ભાષાનો વૈજ્ઞાનિક અભ્યાસ : યોગેન્દ્ર વ્યાસ

BACHELOR OF ARTS (B.A.) SEMESTER – III**TITLE OF THE COURSE : અનુવાદ કૌશલ્ય અનુવાદ કૌશલ**

Sr. No.	Course Code	Course Category	Course Credit	Teaching Hours	Practical Hours	Internal Exam Marks	External Exam Marks	Total Marks
1		SEC	2	30	-	25	25	50

Course Objectives	<ul style="list-style-type: none"> - આ પ્રશ્નપત્રના અભ્યાસથી વિદ્યાર્થીઓની મૌલિક-સર્જનાત્મક શક્તિઓનો વિકાસ થાય. - અનુવાદ કૌશલ્યનો વિકાસ થાય. - વિદ્યાર્થીઓ અનુવાદનું મહત્વ સમજે.
--------------------------	---

Course Outcomes :	After completion of the course, learners will be able to:
	<ul style="list-style-type: none"> - આ પ્રશ્નપત્રના અભ્યાસથી વિદ્યાર્થીઓ અનુવાદની વિવિધ પદ્ધતિઓનો ઉપયોગ કરશે. - વિદ્યાર્થીઓ સારી રીતે અનુવાદ કરતાં થશે. - અનુવાદક તરીકે વ્યવસાયિક રોજગારી પ્રાપ્ત કરી શકશે.

Teaching - Learning Methodology	<ul style="list-style-type: none"> - Black board Work - Power Point Presentation - Lecture method - Audio/Video presentation
--	---

Course – Content

Unit	Description	Weightage
1.	અનુવાદ એટલે શું ? અનુવાદ સ્વરૂપની સમજ , અનુવાદ સ્વરૂપની વિભાવના, વર્તમાન સમયમાં અનુવાદનું મહત્વ	40 %
2.	અનુવાદનું કાર્યક્ષેત્ર, પ્રકારો, અનુવાદ દ્વારા રાષ્ટ્રીય એકતા, અનુવાદમાં નડતી મુશ્કેલીઓ	20 %
3.	૧. હિન્દી પરિચ્છેદનો ગુજરાતીમાં અનુવાદ ૨. સંસ્કૃત પરિચ્છેદનો ગુજરાતીમાં અનુવાદ ૩. અંગ્રેજી પરિચ્છેદનો ગુજરાતીમાં અનુવાદ	20 %
4.	ઉપરના ત્રણ યુનિટને આવરીને હેતુલક્ષી – વૈકલ્પિક પ્રશ્નો પુછાશે.	20 %
	Total	100 %

Suggested References :

Sr. No.	References
૧.	અનુવાદકલા : નવનીત મદ્રાસી , આદર્શ પ્રકાશન
૨.	સાહિત્યિક અનુવાદો : કીર્તિદા શાહ , ગુર્જર ગ્રંથરત્ન કાર્યાલય
૩.	અનુવાદની સમસ્યાઓ – એક સંગોષ્ઠિ : મોહનભાઈ પટેલ, ગુજરાત વિદ્યાપીઠ પ્રકાશન
૪.	અનુવાદકી વ્યાપક સંકલ્પના : પ્રો. દિલીપ સિંહ, વાણી પ્રકાશન (હિન્દીમાં)
૫.	અનુવાદકલા : ડૉ. રામ ચંદર વર્મા શાસ્ત્રી, અશોક પ્રકાશન, દિલ્હી (હિન્દીમાં)

BACHELOR OF ARTS (B.A.) SEMESTER – III**TITLE OF THE COURSE : સંત સાહિત્ય - ગંગા સતીનાં ભજનો**

અનુ વાદ કૌશલ

Sr. No.	Course Code	Course Category	Course Credit	Teaching Hours	Practical Hours	Internal Exam Marks	External Exam Marks	Total Marks
1		IKS	2	30	-	25	25	50

Course Objectives	<ul style="list-style-type: none"> - આ પ્રશ્નપત્રના અભ્યાસથી વિદ્યાર્થીઓ ભારતીય જીવનશૈલી સાથે વણાયેલ સંતસાહિત્યનો પરિચય મેળવે. - વિદ્યાર્થીઓ સંત પરંપરાગત ઉપનિષદીય તત્ત્વજ્ઞાનનો સરળ શૈલીમાં અભ્યાસ કરશે. - સંતોના કાર્યો દ્વારા સામાજિક નવરચના જાગૃતિનો ફેલાવો થાય. - આ પ્રશ્નપત્રના અભ્યાસથી વિદ્યાર્થીઓ આધ્યાત્મિક સાહિત્યના માળખાનું અધ્યયન કરશે. - આ પ્રશ્નપત્રના અભ્યાસથી વિદ્યાર્થીઓ જુદા જુદા સમયગાળામાં થયેલા સંતોનો અને એમના સાહિત્યનો પરિચય મેળવશે.
--------------------------	---

Course Outcomes :	After completion of the course, learners will be able to:
	<ul style="list-style-type: none"> - આ પ્રશ્નપત્રના અભ્યાસથી વિદ્યાર્થીઓ આધ્યાત્મિક જીવનના મહત્વને સમજશે. - આ પ્રશ્નપત્રના અભ્યાસથી વિદ્યાર્થીઓ સામાજિક સમાનતા અને સંતુલિત જીવનશૈલીનું મૂલ્ય સમજશે. - આ પ્રશ્નપત્રના અભ્યાસથી વિદ્યાર્થીઓ ભારતીય આધ્યાત્મિક સાહિત્ય અને ભારતીય આધ્યાત્મની ધરોહરનો ખ્યાલ મેળવશે અને તેના સંરક્ષણ પ્રત્યે કટિબદ્ધતા કેળવશે. - આ પ્રશ્નપત્રના અભ્યાસથી વિદ્યાર્થીઓ સંત ભાષા અને સાહિત્યની પરિભાષાનો અભ્યાસ અને અર્થઘટન કરશે. - આ પ્રશ્નપત્રના અભ્યાસથી વિદ્યાર્થીઓ સામાજિક નવરચના માટે સમાજમાં જોવા મળતી અંધશ્રદ્ધાઓ દૂર કરવા પ્રવૃત્ત થશે.

Teaching - Learning Methodology	<ul style="list-style-type: none"> - Black board Work - Power Point Presentation - Lecture method - Audio, Video, Film presentation - Live performance by expert or Bhajanik , seminar
--	---

Course – Content		
Unit	Description	Weightage
1.	અ. સંત,ભક્ત : ભેદ,સંતનાં લક્ષણો બ. ગુજરાતી સંતપરંપરાનું વિહંગાવલોકન ક. ગુજરાતની સંતપરંપરાનું વિહંગાવલોકન	40 %
2.	અ. ભજનવાણી : સ્વરૂપ, લક્ષણો,પ્રકારો બ. ગંગા સતીનું જીવન અને સર્જન	20 %
3.	ગંગા સતીનાં ભજનો (આ સાથે સામેલ યાદી મુજબ)	20 %
4.	ઉપરના ત્રણ યુનિટને આવરીને હેતુલક્ષી – વૈકલ્પિક પ્રશ્નો પુછાશે.	20 %
Total		100 %

Suggested References :

Sr. No.	References
૧.	સંતવાણી : તત્વ અને તંત્ર : બળવંત જાની
૨.	સત સાહેબની સરવાણી : નાથાલાલ ગોહિલ
૩.	રામ કબીર સંપ્રદાય : કાન્તિકુમાર ભટ્ટ
૪.	સૌરાષ્ટ્રનું સંત સાહિત્ય : નિરંજન રાજ્યગુરુ
૫.	ગુજરાતકે સંતોકી હિન્દી વાણી : ડૉ. અંબાશંકર અને રમણલાલ પાઠક
૬.	ગંગાસતીના ભજનો : જિજ્ઞેશ અધ્યારુ
૭.	ગંગાસતીની અમરવાણી : સ્વામી સચ્ચિદાનંદ

ગંગાસતીના અભ્યાસનિયત ભજનો

૧. મેરુ તો ડગે ને	૯. વીજળીને ચમકારે મોતી
૨. શીલવંત સાધુને	૧૦. મન મરિયું તેને
૩. ભગતી હરિની પદમણી	૧૧. વિવેક રાખો તમે
૪. જુગતી તમે જાણી લેજો	૧૨. અચળ વચન કોઈ દી
૫. વચન – વિવેકી જે નરનારી	૧૩. અંતઃકરણથી પૂજાવાની
૬. કુપાત્રની આગળ વસ્તુ	૧૪. કળજુગ આવ્યો હવે

૭. આદિ અનાદિ વચન
૮. દળીદળીને ઢાંકણીમાં

૧૫. આવો હરિના ભજનમાં

Curriculum of Bachelor of Arts (GUJARATI)
Semester - IV
Effective from June-2024

Course Type	Course Code	Name of Course	Theory /Practical	Total Credit	Contact Hours Per week	Component of Marks		
						Internal	External	Total
Major Courses (Discipline Specific Course)		સાહિત્ય સ્વરૂપનો અભ્યાસ : પ્રવાસ સાહિત્ય કૃતિ : "પરિક્રમા નર્મદા મૈયાની" લેખક : અમૃતલાલ વેગડ, પ્રકા. આર.આર. શેઠ		4	4	50	50	100
		ગ્રંથકારનો અભ્યાસ : ઝવેરચંદ મેઘાણી (૧) 'યુગવંદના': (કાવ્યસંગ્રહ) (પસંદગીના કાવ્યો) (૨) 'રસધારની વાર્તાઓ': (પસંદગીની વાર્તાઓ)		4	4	50	50	100
		મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ ભાગ - 2		4	4	50	50	100
MINOR		સાહિત્ય સ્વરૂપનો અભ્યાસ : પ્રવાસ સાહિત્ય		4	4	50	50	100

		કૃતિ : "પરિક્રમા નર્મદા મૈયાની" લેખક : અમૃતલાલ વેગડ						
Ability Enhance ment Course (AEC)		ભાષા સજ્જતા		2	2	25	25	50
Skill Enhance ment (SEC)		ભાષા કૌશલ		2	2	25	25	50
Value Added Course (VAC)		આદિવાસી સંસ્કૃતિ અને સાહિત્ય કૃતિ : હીર - રાજેશ વણકર		2	2	25	25	50

BACHELOR OF ARTS (B.A.) SEMESTER – IV

TITLE OF THE COURSE: સાહિત્ય સ્વરૂપનો અભ્યાસ : પ્રવાસ સાહિત્ય

કૃતિ : "પરિક્રમા નર્મદા મૈયાની" લેખક : અમૃતલાલ વેગડ, પ્રકા.આર.આર.શેઠ

Sr. No.	Course Code	Course Category	Course Credit	Teaching Hours	Practical Hours	Internal Exam Marks	External Exam Marks	Total Marks
1		MAJOR	4	60	-	50	50	100

Course Objectives

- આ પ્રશ્નપત્રના અભ્યાસથી વિદ્યાર્થીઓ અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યના પ્રવાસ સાહિત્ય સ્વરૂપની અને જુદાજુદા સર્જકોની કૃતિઓથી પરિચિત થશે.
- આ પ્રશ્નપત્રના અભ્યાસથી વિદ્યાર્થીઓ અર્વાચીન પ્રવાસ સાહિત્ય સ્વરૂપની સમજ પ્રાપ્ત કરશે અને એક સર્જકની કૃતિનો અભ્યાસ કરશે.
- આ પ્રશ્નપત્રના અભ્યાસથી વિદ્યાર્થીઓ જુદાજુદા યુગમાં પ્રવાસ સાહિત્ય સ્વરૂપના થયેલા ખેડાણને સમજશે.
- આ પ્રશ્નપત્રના અભ્યાસથી વિદ્યાર્થીઓ વિવિધ સર્જકોએ લખેલ પ્રવાસ સાહિત્ય સ્વરૂપની કૃતિઓનો અભ્યાસ કરશે.

Course Outcomes :

After completion of the course, learners will be able to:

- આ પ્રશ્નપત્રના અભ્યાસથી વિદ્યાર્થી અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યના પ્રવાસસાહિત્ય સ્વરૂપની જાણકારી પ્રાપ્ત કરશે અને એક સર્જકની કૃતિનો અભ્યાસ કરશે.
- "પરિક્રમા નર્મદા મૈયાની" કૃતિના સંદર્ભે પ્રવાસ સાહિત્ય સ્વરૂપને સમજશે.
- વિદ્યાર્થીઓ સુધારકયુગથી શરૂ કરીને આધુનિકયુગ સુધીના પ્રવાસ સાહિત્યથી માહિતગાર થશે.
- વિદ્યાર્થીઓ સ્વરૂપ તરીકે પ્રવાસ સાહિત્ય સ્વરૂપની અને "પરિક્રમા નર્મદામૈયાની" કૃતિનો વિશેષ પરિચય મેળવશે.
- વિદ્યાર્થીઓ ગુજરાતી સાહિત્યમાં થયેલા પ્રવાસ સાહિત્યના ઉદભવ અને વિકાસથી પરિચિત થશે.

Teaching - Learning

Methodology

- Black board Teaching
- Power Point Presentation
- E- learning, use of library resource seminar, workshop, symposium, quiz, student exchange program, guest lecture

Course – Content		
Unit	Description	Weightage
1.	અ. પ્રવાસ સાહિત્ય સ્વરૂપની વિભાવના બ. પ્રવાસ સાહિત્યનાં વ્યાવર્તક લક્ષણો ક. ગુજરાતી પ્રવાસ સાહિત્યનો ઉદભવ અને વિકાસ	20 %
2.	કૃતિલક્ષી સામાન્ય પ્રશ્નો	20 %
3.	કૃતિલક્ષી ટૂંકનોંધો	20 %
4.	કૃતિલક્ષી વસ્તુલક્ષી પ્રશ્નો	20 %
5.	ઉપરના ચાર યુનિટને આવરીને હેતુલક્ષી- વૈકલ્પિક પ્રશ્નો પુછાશે.	20 %
	Total	100 %

Suggested References :

Sr. No.	References
૧.	અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ : ડૉ. રમેશ ત્રિવેદી
૨.	અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યની વિકાસરેખા : ડૉ. ધીરુભાઈ ઠાકર
૩.	સાહિત્ય સ્વરૂપો : કુંજવિહારી મહેતા
૪.	ગુજરાતી કાવ્ય પ્રકારો : ડોલરરાય માંકડ
૫.	સ્વાતંત્ર્યોત્તર ગુજરાતી ગીત : પથિક પરમાર
૬.	સત્તર સાહિત્ય સ્વરૂપો : પ્રસાદ બ્રહ્મભટ્ટ
૭.	ગુજરાતી પ્રવાસ સાહિત્ય : ડૉ. અરૂણા બક્ષી
૮.	ગુજરાતી પ્રવાસ સાહિત્ય : ડૉ. સરોજ શાહ

BACHELOR OF ARTS (B.A.) SEMESTER – IV

TITLE OF THE COURSE: ગ્રંથકારનો અભ્યાસ : ઝવેરચંદ મેઘાણી

કૃતિઓ : (૧) 'યુગવંદના' : (કાવ્યસંગ્રહ) (પસંદગીના કાવ્યો)

(૨) 'રસધારની વાર્તાઓ': (પસંદગીની વાર્તાઓ)

Sr. No.	Course Code	Course Category	Course Credit	Teaching Hours	Practical Hours	Internal Exam Marks	External Exam Marks	Total Marks
1		MAJOR	4	60	-	50	50	100

Course Objectives	
	<ul style="list-style-type: none"> - વિદ્યાર્થી એક પ્રથિતયશ સર્જકના વ્યક્તિત્વ અને વાંકમયથી પરિચિત થશે. - આ પ્રશ્નપત્રના અભ્યાસથી વિદ્યાર્થીઓ ગાંધીયુગના સર્જકો અને તેમની કૃતિઓથી પરિચિત થશે તથા તત્કાલીન સામાજિક –સાહિત્યિક –રાજકીય ગતિવિધિઓથી અવગત થાય. - આ પ્રશ્નપત્રના અભ્યાસથી વિદ્યાર્થીઓ સર્જક ઝવેરચંદ મેઘાણીના સાહિત્યનું ગુજરાતી સાહિત્યમાં મહત્વ સમજે અને શીખે. - વિદ્યાર્થીઓ 'યુગવંદના' કાવ્યસંગ્રહ અને 'રસધારની વાર્તાઓ' બન્ને કૃતિઓના સંદર્ભે સર્જક તરીકે ઝવેરચંદ મેઘાણીનું મૂલ્યાંકન કરતાં શીખે.

Course Outcomes :	After completion of the course, learners will be able to:
	<ul style="list-style-type: none"> - આ પ્રશ્નપત્રના અભ્યાસથી વિદ્યાર્થીઓ ગુજરાતી સાહિત્યના અનુગાંધીયુગના સર્જકો અને એમના સાહિત્યથી પરિચિત થશે તથા પ્રદાનથી પરિચિત થશે તથા તત્કાલીન સામાજિક –સાહિત્યિક –રાજકીય ગતિવિધિઓથી અવગત થાય. - આ પ્રશ્નપત્રના અભ્યાસથી વિદ્યાર્થીઓ તત્કાલીન સામાજિક –સાહિત્યિક –રાજકીય ગતિવિધિઓ સમજી શકશે. - આ પ્રશ્નપત્રના અભ્યાસથી વિદ્યાર્થીઓ એક સર્જકની બે જુદા જુદા સ્વરૂપની કૃતિઓના આધારે સાહિત્યક્ષેત્રે ઝવેરચંદ મેઘાણીના યોગદાન અને પ્રદાનને બિરદાવે. - આ પ્રશ્નપત્રના અભ્યાસથી વિદ્યાર્થીઓ આજના સંદર્ભે ઝવેરચંદ મેઘાણીની રચનાઓ દ્વારા એમના સ્થાન અને માન અંગે સ્પષ્ટ થશે. - આ પ્રશ્નપત્રના અભ્યાસથી વિદ્યાર્થીઓ ઝવેરચંદ મેઘાણીની બે જુદા જુદા સ્વરૂપની કૃતિઓમાં વ્યક્ત થયેલી સર્જકતાનો પરિચય મેળવશે. - આ પ્રશ્નપત્રના અભ્યાસથી વિદ્યાર્થીઓ આધુનિક કવિતા અને નવલિકા જેવા સાહિત્ય સ્વરૂપોથી પરિચિત થશે.

Teaching - Learning Methodology	<ul style="list-style-type: none"> - Black board Teaching - Power Point Presentation - E- learning, use of library resource, seminar workshop, symposium, quiz, students exchange program, guest lecture
--	---

Course – Content		
Unit	Description	Weightage
1.	અ. ઝવેરચંદ મેઘાણીના જીવન અને સમગ્ર સાહિત્ય સર્જનનો પરિચય બ. ઝવેરચંદ મેઘાણીના સર્જક વ્યક્તિત્વને ઘડનારાં પરિબલોનો પરિચય	20 %
2.	'યુગવંદના': (કાવ્યસંગ્રહ) (પસંદગીના કાવ્યો) ના સામાન્યપ્રશ્નો	20 %
3.	'રસધારની વાર્તાઓ': (પસંદગીની વાર્તાઓ) ના સામાન્યપ્રશ્નો	20 %
4.	પ્રથમ અને દ્વિતીય કૃતિની ટૂંકનોંધો	20 %
5.	ઉપરના ચાર યુનિટને આવરીને હેતુલક્ષી – વૈકલ્પિક પ્રશ્નો પુછાશે.	20 %
Total		100 %

Suggested References:

Sr. No.	References
૧.	મેઘાણી સ્મૃતિગ્રંથ : સંપાદક: ઉમાશંકર જોશી
૨.	ઝવેરચંદ મેઘાણી- એક અભ્યાસ : જયંત પાઠક
૩.	ઝવેરચંદ મેઘાણી - સંપાદક: અનિરુદ્ધ બ્રહ્મભટ્ટ
૪.	ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ – ડૉ. રમેશ ત્રિવેદી, આદર્શપ્રકાશન
૫.	અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યની વિકાસરેખા – ધીરૂભાઈ ઠાકર (ગાંધીયુગ અને અનુગાંધીયુગ)
૬.	ગુજરાતી સાહિત્ય કોશ - ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદ

ગ્રંથકારનો અભ્યાસ : ઝવેરચંદ મેઘાણી

(૧) 'યુગવંદના' : (કાવ્યસંગ્રહ) (પસંદગીના કાવ્યોની યાદી)

૧. કસુંબીનો રંગ	૧૦. ફૂલમાળ
૨. પરાજિતનું ગાન	૧૧. શિવાજીનું હાલરડું
૩. સ્વતંત્રતાની મીઠાશ	૧૨. છેલ્લોકટોરો
૪. ઊઠો	૧૩. ઘણ રે બોલેને
૫. છેલ્લીપ્રાર્થના	૧૪. કોદાળીવાળો
૬. વિદાય	૧૫. કાલ જાગે
૭. આગે કદમ	૧૬. ફાગણ આયો
૮. વિરાટ દર્શન	૧૭. બીડીઓ વાળનારીનું ગીત
૯. સૂના સમદરની પાળે	૧૮ . તરૂણોનું મનોરાજ્ય

(૨) 'રસધારની વાર્તાઓ' : (વાર્તાસંગ્રહ) (પસંદગીની વાર્તાઓની યાદી)

૧. ચાંપરાજવાળો	૬. જટો હલકારો
૨. દીકરો	૭. આહીરની ઉદારતા
૩. કાનિયો ઝાંપડો	૮. સાઈ નેહડી
૪. ઘોડી અને ઘોડેસ્વાર	૯. અણનમ માથા
૫. દુશ્મનોની ખાનદાની	૧૦. કરિયાવર

BACHELOR OF ARTS (B.A.) SEMESTER – IV

TITLE OF THE COURSE: મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ ભાગ – ૨

Sr. No.	Course Code	Course Category	Course Credit	Teaching Hours	Practical Hours	Internal Exam Marks	External Exam Marks	Total Marks
1		MAJOR	4	60	-	50	50	100

Course Objectives	<ul style="list-style-type: none"> - વિદ્યાર્થી મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યથી પરિચિત થશે અને એના વિવિધ પ્રવાહોથી વાકેફ થશે. - આ પ્રશ્નપત્રના અભ્યાસથી વિદ્યાર્થીઓ મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યના સર્જકો, કૃતિઓ અને સાહિત્ય સ્વરૂપોથી પરિચિત થાય તથા તત્કાલીન સામાજિક – રાજકીય - સાહિત્યિક ગતિવિધિઓથી પણ અવગત થાય.
--------------------------	---

Course Outcomes :	After completion of the course, learners will be able to:
	<ul style="list-style-type: none"> - વિદ્યાર્થીઓ મધ્યકાલીન સર્જકોના સાહિત્યને સારી રીતે સમજી શકશે. - વિદ્યાર્થીઓ મધ્યકાલીન સાહિત્યના વિવિધ સ્વરૂપોના ઉદભવ અને વિકાસથી પરિચિત થશે. - વિદ્યાર્થીઓ સાહિત્ય કૃતિઓને સમજીને જીવનને નવા પરિપ્રેક્ષ્યમાં સમજી શકશે. - વિદ્યાર્થીઓ કેળવણીના ક્ષેત્રે શિક્ષક-અધ્યાપક તરીકે સારી નોકરીની તકો મેળવશે, સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાઓ અને સમૂહ માધ્યમો તથા લેખનક્ષેત્રે સારી કારકિર્દી બનાવી શકશે. - વિદ્યાર્થીઓ મધ્યકાલીન કૃતિઓનું અર્થઘટન કરતાં શીખશે અને સાહિત્યના સૌંદર્યને માણી શકશે. - વિદ્યાર્થીઓ કવિતા અને સાહિત્યને સમજવાનું કૌશલ્ય વિકસાવશે.

Teaching - Learning Methodology	<ul style="list-style-type: none"> - Lecture method - audio / video presentation - Power point presentation - Black board work
--	--

Course – Content		
Unit	Description	Weightage
1.	મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્ય સ્વરૂપોનો પરિચય ૧. આખ્યાન ૨. પદ્યવાર્તા ૩. ગરબી. ૪ લોકનાટ્ય : ભવાઈ	20 %
2.	સર્જકનું જીવન, સમય અને સાહિત્યનો પરિચય ૧. અખો ૨. પ્રેમાનંદ ૩. શામળ ૪. દયારામ ૫. પ્રીતમદાસ ૬. ધીરો	20 %
3.	૧. મધ્યકાલીન જ્ઞાનમાર્ગી કવિઓ ૪. મધ્યકાલીન લોકસાહિત્ય ૨. સ્વામીનારાયણ સંપ્રદાયના કવિઓ ૫. કબીરપંથી સંતો ૩. મધ્યકાલીન ગુજરાતી સ્ત્રી કવિઓ	20 %
4.	મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યની કૃતિઓનો પરિચય ૧. અખેગીતા ૨. નળાખ્યાન ૩. પ્રેમપચીસી ૪. નંદ બત્રીસી ૫. ભોજાના ચાબખા ૬. વચનામૃત ૭. અભિમન્યુ આખ્યાન	20 %
5.	ઉપરના ચાર યુનિટને આવરીને હેતુલક્ષી – વૈકલ્પિક પ્રશ્નો પુછાશે.	20 %
Total		100 %

Suggested References:

Sr. No.	References
૧.	ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ (મધ્યકાલીન) : અનંતરાય રાવળ
૨.	મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ : ડૉ. રમેશ ત્રિવેદી
૩.	ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ : ભાગ ૧ પ્ર. ગુજરાતી સહિત્ય પરિષદ
૪.	ગુજરાતી સાહિત્યકોશ : ભાગ ૧-૨ પ્ર. ગુજરાતી સહિત્ય પરિષદ
૫.	ગુજરાતી સાહિત્યની રૂપરેખા (મધ્યકાલીન) : ધીરુભાઈ ઠાકર
૬.	મધ્યકાલીન સાહિત્ય સ્વરૂપો : ચંદ્રકાંત મહેતા, મંજુલાલ મજમુદાર
૭.	મધ્યકાલીન સાહિત્ય સ્વરૂપો : ડૉ. ભરતકુમાર ઠાકર
૮.	મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ : યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ

BACHELOR OF ARTS (B.A.) SEMESTER – IV

TITLE OF THE COURSE: સાહિત્ય સ્વરૂપનો અભ્યાસ : પ્રવાસ સાહિત્ય

કૃતિ : "પરિક્રમા નર્મદા મૈયાની" લેખક : અમૃતલાલ વેગડ, પ્રકા.આર.આર.શેઠ

Sr. No.	Course Code	Course Category	Course Credit	Teaching Hours	Practical Hours	Internal Exam Marks	External Exam Marks	Total Marks
1		MINOR	4	60	-	50	50	100

Course Objectives

- આ પ્રશ્નપત્રના અભ્યાસથી વિદ્યાર્થીઓ અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યના પ્રવાસ સાહિત્ય સ્વરૂપની અને જુદાજુદા સર્જકોની કૃતિઓથી પરિચિત થશે.
- આ પ્રશ્નપત્રના અભ્યાસથી વિદ્યાર્થીઓ અર્વાચીન પ્રવાસ સાહિત્ય સ્વરૂપની સમજ પ્રાપ્ત કરશે અને એક સર્જકની કૃતિનો અભ્યાસ કરશે.
- આ પ્રશ્નપત્રના અભ્યાસથી વિદ્યાર્થીઓ જુદાજુદા યુગમાં પ્રવાસ સાહિત્ય સ્વરૂપના થયેલા ખેડાણને સમજશે.
- આ પ્રશ્નપત્રના અભ્યાસથી વિદ્યાર્થીઓ વિવિધ સર્જકોએ લખેલ પ્રવાસ સાહિત્ય સ્વરૂપની કૃતિઓનો અભ્યાસ કરશે.

Course Outcomes :

After completion of the course, learners will be able to:

- આ પ્રશ્નપત્રના અભ્યાસથી વિદ્યાર્થી અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યના પ્રવાસસાહિત્ય સ્વરૂપની જાણકારી પ્રાપ્ત કરશે અને એક સર્જકની કૃતિનો અભ્યાસ કરશે.
- "પરિક્રમા નર્મદા મૈયાની" કૃતિના સંદર્ભે પ્રવાસ સાહિત્ય સ્વરૂપને સમજશે.
- વિદ્યાર્થીઓ સુધારકયુગથી શરૂ કરીને આધુનિકયુગ સુધીના પ્રવાસ સાહિત્યથી માહિતગાર થશે.
- વિદ્યાર્થીઓ સ્વરૂપ તરીકે પ્રવાસ સાહિત્ય સ્વરૂપની અને "પરિક્રમા નર્મદામૈયાની" કૃતિનો વિશેષ પરિચય મેળવશે.
- વિદ્યાર્થીઓ ગુજરાતી સાહિત્યમાં થયેલા પ્રવાસ સાહિત્યના ઉદભવ અને વિકાસથી પરિચિત થશે.

Teaching - Learning

Methodology

- Black board Teaching
- Power Point Presentation
- E- learning, use of library resource seminar, workshop, symposium, quiz, student exchange program, guest lecture

Course – Content		
Unit	Description	Weightage
1.	અ. પ્રવાસ સાહિત્ય સ્વરૂપની વિભાવના બ. પ્રવાસ સાહિત્યનાં વ્યાવર્તક લક્ષણો ક. ગુજરાતી પ્રવાસ સાહિત્યનો ઉદભવ અને વિકાસ	20 %
2.	કૃતિલક્ષી સામાન્ય પ્રશ્નો	20 %
3.	કૃતિલક્ષી ટૂંકનોંધો	20 %
4.	કૃતિલક્ષી વસ્તુલક્ષી પ્રશ્નો	20 %
5.	ઉપરના ચાર યુનિટને આવરીને હેતુલક્ષી- વૈકલ્પિક પ્રશ્નો પુછાશે.	20 %
	Total	100 %

Suggested References :

Sr. No.	References
૧.	અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ : ડૉ. રમેશ ત્રિવેદી
૨.	અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યની વિકાસરેખા : ડૉ. ધીરૂભાઈ ઠાકર
૩.	સાહિત્ય સ્વરૂપો : કુંજવિહારી મહેતા
૪.	ગુજરાતી કાવ્ય પ્રકારો : ડોલરરાય માંકડ
૫.	સ્વાતંત્ર્યોત્તર ગુજરાતી ગીત : પથિક પરમાર
૬.	સત્તર સાહિત્ય સ્વરૂપો : પ્રસાદ બ્રહ્મભટ્ટ
૭.	ગુજરાતી પ્રવાસ સાહિત્ય : ડૉ. અરૂણા બક્ષી
૮.	ગુજરાતી પ્રવાસ સાહિત્ય : ડૉ. સરોજ શાહ

BACHELOR OF ARTS (B.A.) SEMESTER – IV

TITLE OF THE COURSE: ભૂષા સજ્જતી

Sr. No.	Course Code	Course Category	Course Credit	Teaching Hours	Practical Hours	Internal Exam Marks	External Exam Marks	Total Marks
1		AEC	2	30	-	25	25	50

Course Objectives	<ul style="list-style-type: none"> - To create understanding about concepts of language and language groups. - To identify the Form of Gujarati Language. - To develop knowledge of Gujarati Language with its historical, morphological, phonological, syntactical variations.
--------------------------	--

Course Outcomes :	After completion of the course, learners will be able to:
	<ul style="list-style-type: none"> - Explain the elements, Functions, characteristic of Gujarati Language. - Do parsing, chunking process of syntactical compositions and use it in their writing. - Compare various phonetic word and distinguish the function of phoneme and Allo phoneme. - Understand a word composition, a word concord and use of it will be make their communication effective. - Get job such as language teacher, speech therapist, forensic linguist, writer etc.

Teaching - Learning Methodology	<ul style="list-style-type: none"> - Black board Teaching - Power point presentation - E- learning, use of library resources, seminar, workshop, symposium, quiz, students exchange program, guest lecture arrangement
--	---

Course – Content		
Unit	Description	Weightage
1.	૧. સંજ્ઞા ૨. સર્વનામ ૩. વિશેષણ ૪. ક્રિયાવિશેષણ ૫. નિપાતો ૬. સંયોજકો	40 %
2.	૧. કર્તરિ, કર્મણિ અને ભાવેનો પ્રયોગ ૨. વાક્યના પ્રકારો ૩. લિંગ વ્યવસ્થા ૪. વચન વ્યવસ્થા ૫. વિભક્તિ વ્યવસ્થા	20 %
3.	ચાવીરૂપ સાહિત્યિક સંજ્ઞાઓની સમજ આપવી : ૧. ડાયસ્પોરા સાહિત્ય ૨. પીઠ ઝબકાર ૩. ઈન્દ્રિય વ્યત્યય ૪. કથનકેન્દ્ર ૫. પરિવેશ ૬. મોટીફ અર્થ ૭. પતાકા સ્થાનક	20 %
4.	ઉપરના ત્રણ યુનિટને આવરીને હેતુલક્ષી – વૈકલ્પિક પ્રશ્નો પુછાશે.	20 %
Total		100 %

Suggested References :

Sr. No.	References
૧.	ભાષા પરિચય અને ગુજરાતી ભાષાનું સ્વરૂપ : જયંત કોઠારી
૨.	ગુજરાતી ભાષાનું ધ્વનિસ્વરૂપ અને ધ્વનિ પરિવર્તન : પ્રબોધ પંડિત
૩.	શોડોક વ્યાકરણ વિચાર : હરિવલ્લભ ભાયાણી
૪.	ગુજરાતી ભાષાનું વ્યાકરણ : યોગેન્દ્ર વ્યાસ
૫.	ભાષાનો વૈજ્ઞાનિક અભ્યાસ : યોગેન્દ્ર વ્યાસ

BACHELOR OF ARTS (B.A.) SEMESTER – IV**TITLE OF THE COURSE : ભાષાકૌશલ અનુ વાદ કૌશલ**

Sr. No.	Course Code	Course Category	Course Credit	Teaching Hours	Practical Hours	Internal Exam Marks	External Exam Marks	Total Marks
1		SEC	2	30	-	25	25	50

Course Objectives	<ul style="list-style-type: none"> - આ પ્રશ્નપત્રના અભ્યાસથી વિદ્યાર્થીઓની મૌલિક-સર્જનાત્મક શક્તિઓનો વિકાસ થાય. - વિદ્યાર્થીઓ કાવ્યકૃતિઓનું અર્થઘટન કરતાં શીખશે અને સાહિત્યના સૌંદર્યને માણે.
--------------------------	--

Course Outcomes :	After completion of the course, learners will be able to:
	<ul style="list-style-type: none"> - વિદ્યાર્થીઓ કેળવણીના ક્ષેત્રે શિક્ષક-અધ્યાપક તરીકે સારી નોકરીની તકો મેળવશે, સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાઓ અને સમૂહ માધ્યમો તથા લેખનક્ષેત્રે સારી કારકિર્દી બનાવી શકશે. - વિદ્યાર્થીઓ કાવ્યકૃતિઓનું અર્થઘટન કરતાં શીખશે અને સાહિત્યના સૌંદર્યને માણી શકશે. - વિદ્યાર્થીઓ કવિતા અને સાહિત્યને સમજવાનું કૌશલ્ય વિકસાવશે.

Teaching - Learning Methodology	<ul style="list-style-type: none"> - Black board Work - Power Point Presentation - Lecture method - Audio/Video presentation
--	---

Course – Content

Unit	Description	Weightage
1.	કાવ્યનું રસદર્શન	40 %
2.	૧. સંધિ ૨. સમાસ ૩. સાર લેખન	20 %
3.	માન્ય ગુજરાતીના વિરામ ચિહ્નો	20 %
4.	ઉપરના ત્રણ યુનિટને આવરીને હેતુલક્ષી – વૈકલ્પિક પ્રશ્નો પુછાશે.	20 %
Total		100 %

Suggested References :

Sr. No.	References
૧.	આસ્વાદ અષ્ટાદશી : જયંત કોઠારી
૨.	ગુજરાતી કવિતાનો આસ્વાદ : સુરેશ જોષી
૩.	કાવ્યાસ્વાદો : પ્રસાદ બ્રહ્મભટ્ટ
૪.	કાવ્ય સંવાદો : રાધેશ્યામ શર્મા
૫.	કાવ્યરસ : વિજય શાસ્ત્રી
૬.	કાવ્યબાની : નીતિન મહેતા
૭.	કાવ્યપદ : સુમન શાહ
૮.	ભાષા પરિચય અને ગુજરાતી ભાષાનું સ્વરૂપ : જયંત કોઠારી
૯.	વ્યાકરણ વિમર્શ : ઊર્મિ દેસાઈ
૧૦.	ગુજરાતી ભાષાનું વ્યાકરણ : યોગેન્દ્ર વ્યાસ
૧૧.	થોડોક વ્યાકરણ વિચાર: ઊર્મિ દેસાઈ
૧૨.	સાહિત્યનો આસ્વાદ: મણિલાલ હ. પટેલ
૧૩.	ગુજરાતી વ્યાકરણ અને લેખન: ડૉ. રમેશ ઓઝા

BACHELOR OF ARTS (B.A.) SEMESTER – IV**TITLE OF THE COURSE : આદિવાસી સંસ્કૃતિ અને સાહિત્ય**

અનુ વાદ કૌશલ

કૃતિ : હીર – રાજેશ વણકર

Sr. No.	Course Code	Course Category	Course Credit	Teaching Hours	Practical Hours	Internal Exam Marks	External Exam Marks	Total Marks
1		VAC	2	30	-	25	25	50

Course Objectives	<ul style="list-style-type: none"> - આ પ્રશ્નપત્રના અભ્યાસથી વિદ્યાર્થીઓ ભારતીય જીવનશૈલી સાથે વણાયેલ આદિવાસી સંસ્કૃતિ અને સાહિત્યનો પરિચય મેળવે. - વિદ્યાર્થીઓ આદિવાસી સંસ્કૃતિના સાહિત્યમાં થયેલ વિનિયોગનો અભ્યાસ કરશે. - આ પ્રશ્નપત્રના અભ્યાસથી વિદ્યાર્થીઓ આદિવાસી સ્વાતંત્ર્ય વીરો અને એમના બલિદાનોની વીરગાથાઓનો પરિચય મેળવશે.
--------------------------	--

Course Outcomes :	After completion of the course, learners will be able to:
	<ul style="list-style-type: none"> - આ પ્રશ્નપત્રના અભ્યાસથી વિદ્યાર્થીઓ તળના આદિવાસી જીવનને સમજશે. - આ પ્રશ્નપત્રના અભ્યાસથી વિદ્યાર્થીઓ આદિવાસી સામાજની જીવનશૈલીનું મૂલ્ય સમજશે. - આ પ્રશ્નપત્રના અભ્યાસથી વિદ્યાર્થીઓ સમાજિક સમસ્યાઓ,સામાજિક ધરોહરને તેમજ સામાજની વિભૂતિઓને સાહિત્ય કૃતિઓમાં આલેખન કરતા શીખશે. - વિદ્યાર્થીઓ આદિવાસી બોલી અને સાહિત્યની પરિભાષાનો અભ્યાસ અને અર્થઘટન કરશે. - આ પ્રશ્નપત્રના અભ્યાસથી વિદ્યાર્થીઓ પોતાનાસમાજની ખૂબીઓને સાહિત્યકૃતિઓમાં આલેખન કરવા પ્રવૃત્ત થશે. - વિદ્યાર્થીઓની સર્જનાત્મક અને મૌલિક શક્તિઓનો વિકાસ થશે.

Teaching - Learning Methodology	<ul style="list-style-type: none"> - Black board Work - Power Point Presentation - Lecture method - Audio, Video, Film presentation - Seminar
--	--

Course – Content		
Unit	Description	Weightage
1.	૧.આદિવાસી સંસ્કૃતિનો અર્થ અને લક્ષણો ૨. આદિવાસી સંસ્કૃતિનું મહત્વ ૩. આદિવાસી ઉત્સવો ૪. આદિવાસી નૃત્યો	40 %
2.	‘હીર’ કૃતિના સામાન્ય પ્રશ્નો અને વસ્તુલક્ષી પ્રશ્નો	20 %
3.	‘હીર’ કૃતિમાંથી ટૂંકનોંધો	20 %
4.	ઉપરના ત્રણ યુનિટને આવરીને હેતુલક્ષી – વૈકલ્પિક પ્રશ્નો પુછાશે.	20 %
Total		100 %

Suggested References :

Sr. No.	References
૧.	ભારતના આદિવાસીઓ : જે.કે. દવે – અનડા પ્રકાશન
૨.	ભારતીય સંસ્કૃતિ : એક સમાજશાસ્ત્રીય સમીક્ષા : ભદ્ર ગૌરીશંકર
૩.	ગુજરાતની આદિજાતિ સંસ્કૃતિ : ઉમેશ બાવીસા
૪.	ગુજરાતની લોકસાંસ્કૃતિક વિરાસત : જોરાવરસિંહ જાદવ
૫.	આદિવાસી સમાજનું સમાજશાસ્ત્ર : પ્રો. એ.જી. શાહ અને પ્રો.જે.કે. દવે
૬.	ગુજરાતના આદિવાસીઓ : વિમલ શાહ
૭.	પંચમહાલના આદિવાસીઓ : જયંતિલાલ મલકાણ
૮.	ગુજરાતના લોકનૃત્યો : સંપાદન :મેઘના ખારોડ
૯.	‘હીર’ આદિવાસી યુવતીની શૌર્યકથા : અનંત રાઠોડ (૫૨૫ નવેમ્બર- ૨૦૨૩)
૧૦.	જનજાતીય નારીચરિત્રનું શ્રદ્ધેય કથાંતરણ : ‘હીર’: ડૉ.પુલકેશી જાની (શબ્દસર,અંક ૨૬૭,નવે.-૨૩)
૧૧.	આદિવાસી સમાજના સ્વ-હક માટેનો વિદ્રોહ : ‘હીર’ : ડૉ.રાજેન્દ્રકુમાર રોહિત